

METODOLOGIJA UTVRĐIVANJA PROMJENE KAMATNIH STOPA NA KREDITE I PROIZVODE BANKE NA KOJE SE OBRAČUNAVA UGOVORNA KAMATA

1. CILJ METODOLOGIJE

Metodologijom se dokumentira praksa koju Banka primjenjuje u utvrđivanju potrebe za promjenom ugovornih kamatnih stopa koje u okviru svojeg poslovanja s građanima Banka obračunava na kredite i druge proizvode Banke na koje se obračunava kamata (dalje aktivne kamatne stope).

Cilj ove metodologije je:

- utvrđivanje kriterija za promjenu aktivnih kamatnih stopa (elemenata koji utječu na promjenu aktivnih kamatnih stopa);
- ostvarivanje konkurentnosti kreditnih i drugih proizvoda Banke.

2. VRSTE KAMATNIH STOPA

Banka je s obzirom na svojstvo promjenjivosti kamatne stope ovlaštena s klijentima ugovarati fiksne ili promjenjive kamatne stope.

2.1. Fiksna kamatna stopa označava stopu koja je nepromjenjiva kroz cijelo vrijeme trajanja kredita (**F**).

2.2. Promjenjiva je kamatna stopa čija je visina podložna izmjenama tijekom trajanja kredita te može biti:

- **Administrativna kamatna stopa (K_1)** - kamatna stopa čija je visina podložna izmjenama na temelju Akata Banke;
- **Tržišno indeksirana (K_2)** - kamatna stopa čija je visina podložna izmjenama s osnove tržišnog indeksa, marže i/ili drugih troškova .
- Promjenjiva na temelju **odluka eksternih nadležnih tijela, odnosno institucija (E)** - npr. HBOR, EBRD, Republika Hrvatska, EU.

Ako je kamatna stopa ugovorena kao promjenjiva, onda se takva stopa, u smislu ove Metodologije (osim ako izrijekom nije navedeno drugačije), smatra administrativnom kamatnom stopom.

Navedeno se ne odnosi na posebne programe u suradnji s drugim državnim/međudržavnim/privatnim institucijama i/ili tijelima (npr. HBOR, EBRD, Republika Hrvatska, EU), jer u predmetnom slučaju na promjenu kamatnih stopa za takve kredite i proizvode, između ostalog, utječu i odluke institucija i tijela u suradnji s kojima su krediti odobreni.

3. PROMJENE KAMATNIH STOPA

Promjena kamatnih stopa predstavlja ponovno određivanje visine kamatne stope sukladno ugovorenim uvjetima o promjenjivosti.

Period promjene kamatne stope je razdoblje između dva uzastopna utvrđivanja visine kamatne stope.

3.1. ADMINISTRATIVNA KAMATNA STOPA

Kod administrativne kamatne stope visina ugovorene kamatne stope mijenja se sukladno odlukama nadležnih tijela Banke.

3.1.1. Promjena administrativne kamatne stope

Banka je ovlaštena promijeniti kamatnu stopu koju su klijenti obvezni Banci plaćati na temelju postojećih poslova ugovorenih s Bankom i proizvoda odobrenih od strane Banke u slučaju promjene Kamatnog indeksa (kako je niže definiran).

3.1.2. Kamatni indeks

KI – Kamatni indeks se izračunava primjenom sljedeće formule:

$$KI = I \times RE + RI_{\text{portfelj}}$$

Pri čemu su:

I – cijena izvora sredstava Banke koji se izračunava s obzirom na:

- visinu kratkoročnih referentnih kamatnih stopa (EURIBOR, CHF LIBOR, USD LIBOR, ZIBOR),
- ponderiranu kamatnu stopu banaka, za depozite građana u RH objavljenu od strane HNB-a,
- tržišnu kotaciju premije za rizik Republike Hrvatske (sovereign CDS za RH),

RE - regulatorni i zakonski troškovi koji se računaju s obzirom na:

- primjenu prisilnih normi (odluke HNB-a i druge zakonske odredbe i propisi koji obvezuju Banku i utječu na poslovanje Banke),
- visinu kratkoročnih referentnih kamatnih stopa (EURIBOR, CHF LIBOR, USD LIBOR, ZIBOR),
- trošak izvora financiranja Banke.

RI_{portfelj} - premije za rizik koju Banka određuje uzimajući u obzir trošak kretanja rizičnosti putem očekivanog gubitka, odnosno onog iznosa za koji se očekuje da neće biti naplaćen po određenoj izloženosti, pri čemu se kretanje rizičnosti procjenjuje u agregiranom izvještaju na razini bankarskog sektora u skladu sa svim pozitivnim propisima. Ukoliko je portfelj Banke rizičniji od prosjeka rizičnosti agregiranog na razini bankarskog sektora, Banka neće naplaćivati dodatnu premiju za rizik.

3.1.3. Promjena rizika klijenta

Tijekom korištenja kredita Banka je ovlaštena promijeniti kamatne stope na razini pojedinog klijenta/plasmana u slučaju promjene premije rizika klijenta/plasmana koja se javlja kao posljedica promjene interne rizične skupine klijenta/plasmana. Pri tome se promjena premije rizika izračunava kao razlika prethodnog i trenutnog standardnog troška rizika za pojedinu rizičnu skupinu na temelju interne procjene rizika.

Primjer

Banka koristi 100-tinjak različitih elemenata za izračun rizičnosti klijenta na temelju kojih klijente svrstava u rizične skupine. Izračun verificiran je od strane Hrvatske narodne banke, a kao primjer elemenata koji utječu na rizičnost klijenta navodimo: uredno podmirenje obveze prema Banci, promjenu primanja klijenta, promjenu štednje, promjenu kreditne zaduženost, dužinu poslovanja s Bankom itd.* Promjenom rizične skupine kojoj klijent pripada Banka je ovlaštena korigirati visinu kamatne stope za vrijednost smanjene/povećane rizičnosti.

* nabrojani elementi navedeni su samo kao okvirni primjer te promjena jednog ili više od njih nužno ne dovodi do promjene kamatne stope

3.1.4. Uvjeti pod kojima se mogu mijenjati kamatne stope tijekom korištenja kredita, odnosno otplate kredita

Usklađivanje kamatne stope može se provesti za sve kredite koji su u korištenju ili su u otplati na datum promatrane promjene elemenata.

U slučaju da dođe do promjene Kamatnog indeksa za više od 0,12 postotnih bodova, Banka je ovlaštena promijeniti kamatnu stopu najviše za promjenu Kamatnog indeksa uvećanog za maksimalno 0,25 postotnih bodova.

Datumi na koje i u odnosu na koje se promjene čimbenika promatraju su 31.03., 30.06., 30.09. i 31.12.

U slučaju usklađivanja kamatnih stopa nove kamatne stope primjenjuju se najkasnije u roku od 3 mjeseca od dana utvrđene promjene elemenata.

Ukoliko Banka u proteklim kvartalima iz bilo kojeg razloga ne provede usklađivanje visine kamatnih stopa zadržava pravo uvećati promjenu kamatne stope u jednom od narednih kvartala za visinu neprovedene usklade.

Kako bi se izbjegla svaka sumnja, odredba o uskladi visine kamatnih stopa iz ovog članka u smislu ove Metodologije znači da Banka:

- može na temelju svoje interne diskrecione ocjene povećati ili smanjiti iznos kamatne stope ukoliko se kamatni indeks promijenio najmanje 0,12 postotnih bodova u vremenskom periodu od zadnje promjene kamatne stope uvažavajući promjenu kamatnog indeksa za koju nije prethodno korigirana kamatna stopa. Maksimalna promjena kamatne stope može biti za vrijednost promjene kamatnog indeksa uvećane za 0,25 postotnih bodova, Banka prati promjene vrijednosti indeksa po kvartalima i ukoliko se vrijednost indeksa promjeni za više od 0,12 p.b. Banka može korigirati kamatnu stopu za iznos promjene uvećan za maksimalno 0,25 p.b. Ukoliko Banka iz bilo kojeg razloga ne korigira kamatnu stopu do punog iznosa promjene kamatnog indeksa ta se vrijednost prenosi u sljedeće kvartale. Svaka promjena visine kamatne stope utječe na indeks na način da se vrijednost indeksa ili poveća ili smanji za provedenu promjenu,
- mora povećati ili smanjiti iznos kamatne stope ukoliko se prosječna vrijednost kumulativne promjene kamatnog indeksa korigirana za već izvršene usklade kamatnih stopa po vrstama kredita u odnosu na početno razdoblje izračuna (siječanj 2007.) promijeni za više od 1,00 postotnog boda, ukoliko takva promjena kod povećanja kamatnih stopa na postojeće kredite, prema procjeni Banke, ne bi proizvela značajnije povećanje kreditnog rizika Banke. Banka prati promjene vrijednosti indeksa po kvartalima i ukoliko se prosječna vrijednost kumulativnog indeksa, koji se mjeri od siječnja 2007. godine promjeni za više od 1,00 p.b. Banka će promijeniti visinu kamatne stope. Banka može ne provesti povećanje kamatne stope ukoliko takva

promjena ugrožava redovnu otplatu kredita, kreditnu sposobnost klijenta i/ili narušava tržišno poslovanje Banke.

Banka na temelju svoje diskrecione ocjene donosi odluku o visini promjene kamatne stope, odnosno samostalno odlučuje hoće li i u kojem trenutku iskoristiti maksimalnu mogućnost promjene visine kamatne stope.

Neovisno o visini promjene kamatnog indeksa Banka je u svakom trenutku ovlaštena smanjiti visinu kamatne stope.

3.2. TRŽIŠNO INDEKSIRANA KAMATNA STOPA

Kod tržišno indeksiranih kamatnih stopa, ukoliko nije drugačije ugovoreno ili utvrđeno, učestalost izmjene visine kamatne stope provodi se sukladno vremenskom obilježju iz tržišnog indeksa i prema ugovorenom datumu promjene kamatne stope.

Kod tržišno indeksiranih kamatnih stopa vezanih uz prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija RH, ukoliko nije drugačije ugovoreno ili utvrđeno, učestalost izmjene visine kamatne stope provodi se mjesečno, odnosno tromjesečno i prema ugovorenom datumu promjene kamatne stope.

3.2.1. Formula za utvrđivanje tržišno indeksirane kamatne stope

Formula za utvrđivanje tržišno indeksirane kamatne stope je:

$$K_2 = aX_t\% \pm m\%$$

pri čemu je:

- K₂** visina tržišno indeksirane kamatne stope iskazana u %
- A** postotna vrijednost tržišnog indeksa (ukoliko nije drugačije određeno posebnim ugovorom s klijentom smatra se da je vrijednost 100%)
- X_t%** tržišni indeks (EURIBOR, LIBOR, ZIBOR, prinos na Trezorske zapise i drugi), pri čemu t označava vremensko obilježje
- m%** ukupna kamatna marža

U smislu ove Metodologije ukupna kamatna marža (m) označava ukupne troškove rizika, regulative, izvora te kamatnu maržu Banke.

Do izmjene visine kamatnih stopa dovode promjene vrijednosti svih opisanih komponenata te su svi elementi promjenjivi sukladno pravilima i uvjetima propisanim člankom 3.3. ove Metodologije.

Tržišno indeksirane kamatne stope mogu imati utvrđene **gornje i donje granice** (*engl. caps and floors*), u kom slučaju oni određuju maksimalne, odnosno minimalne kamatne stope tijekom trajanja ugovornog odnosa: $f \leq I \leq c$

- f** donja granica kamatne stope (floor)
- c** gornja granica kamatne stope (cap)

Ukoliko se u pojedinom ugovoru s klijentom ugovori gornja i/ili donja granica kamatne stope, visina kamatne stope koju klijent plaća kretat će se sukladno tržišnoj indeksiranoj kamatnoj stopi (K_2), a uzimajući u obzir ograničenja ugovorena gornjom i/ili donjom granicom kamatne stope.

3.2.2. Datum utvrđivanja tržišnog indeksa i promjene kamatne stope zbog promjene vrijednosti tržišnog indeksa ($X_t\%$)

Kod tržišno indeksiranih kamatnih stopa, ukoliko nije drugačije ugovoreno ili utvrđeno, učestalost izmjene visine kamatne stope provodi se sukladno vremenskom obilježju iz tržišnog indeksa i prema ugovorenom datumu promjene kamatne stope.

Kod tržišno indeksiranih kamatnih stopa vezanih uz prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija RH, ukoliko nije drugačije ugovoreno ili utvrđeno, učestalost izmjene visine kamatne stope provodi se mjesečno, odnosno tromjesečno i prema ugovorenom datumu promjene kamatne stope.

Tržišni indeksi mijenjaju se sukladno promjenama na tržištu novca ili drugom tržištu na kojem kotiraju cijene na način propisan Općim uvjetima.

Tržišni indeksi referentni za Opće uvjete su:

VALUTA	TRŽIŠNI INDEKS*	VREMENSKO OBILJEŽJE TRŽIŠNOG INDEKSA**
HRK	prinos na Trezorske zapise MF	91 dan, 182 dana, 364 dana
	ZIBOR	1 mjesec, 3 mjeseca, 6 mjeseci
EUR	EURIBOR	1 mjesec, 3 mjeseca, 6 mjeseci, 12 mjeseci
	LIBOR	1 mjesec, 3 mjeseca, 6 mjeseci, 12 mjeseci
CHF, USD, GBP	LIBOR	1 mjesec, 3 mjeseca, 6 mjeseci, 12 mjeseci
OSTALE VALUTE	LIBOR	1 mjesec, 3 mjeseca, 6 mjeseci, 12 mjeseci

*Banka svojim odlukama može utvrditi i druge tržišne indekse i vremenska obilježja tržišnih indeksa.

**Ukoliko je tržišni indeks EURIBOR, a prati se vremensko obilježje tržišnog indeksa 3 mjeseca, u ugovorima o plasmanu definirana je kamatna stopa vezana uz promjenu tromjesečnog EURIBOR-a

3.2.3. ODREĐIVANJE VISINE TRŽIŠNIH INDEKSA

EURIBOR, LIBOR, ZIBOR i Trezorski zapisi Ministarstva financija

Za kredite čija je kamatna stopa vezana uz tržišne indekse EURIBOR, LIBOR, ZIBOR te za prinose na Trezorske zapise Ministarstva financija mjerodavan je tržišni indeks kalendarskog razdoblja u kojem je plasiran kredit sukladno članku 3.2.2., objavljen na Reuters-u u 11 sati dva radna dana prije početka perioda promjene kamatne stope, ukoliko ugovorom ili za pojedini proizvod nije drugačije utvrđeno. Kod kredita koji se plasiraju u tranšama za novo plasirane tranše primjenjuju se kamatna stopa koja se primjenjuje na prethodno isplaćene tranše..

Ostali tržišni indeksi

Za ostale tržišne indekse ažuriranje se provodi sukladno uputama i procedurama koji vrijede za predmetne indekse i/ili vrste proizvoda.

Vrijednost tržišnog indeksa

Vrijednost tržišnog indeksa vrijedit će do kraja tekućeg perioda promjene kamatne stope kada se utvrđuje nova vrijednost za sljedeće razdoblje.

Prestanak postojanja tržišnog indeksa

Ukoliko određeni tržišni indeks prestane postojati, ugovorne strane u pisanom obliku ugovorit će novi tržišni indeks. U suprotnom, prelazi se na administrativnu kamatnu stopu.

Datum određivanja tržišnog indeksa

Banka za tržišno indeksirane kamatne stope primjenjuje dva načina ponovnog određivanja tržišnog indeksa, a samim tim i kamatne stope:

- **na početku kalendarskih razdoblja**
vrijednost tržišnog indeksa mijenja se na početku kalendarskog razdoblja:
- kod mjesečne promjene kamatne stope – vrijednost tržišnog indeksa određuje se na početku kalendarskog mjeseca (1.1.; 1.2.; 1.3...) sukladno prethodno navedenom načinu određivanja vrijednosti tržišnih indeksa za tekuće razdoblje promjene kamatne stope
- kod kvartalne promjene kamatne stope – vrijednost tržišnog indeksa određuje se na početku kalendarskog kvartala (1.1.;1.4; 1.7. i 1.10.) sukladno prethodno navedenom načinu određivanja vrijednosti tržišnih indeksa za tekuće razdoblje promjene kamatne stope
- kod polugodišnje promjene kamatne stope – vrijednost tržišnog indeksa određuje se na početku kalendarskog polugodišta (1.1. i 1.7.) sukladno prethodno navedenom načinu određivanja vrijednosti tržišnih indeksa za tekuće razdoblje promjene kamatne stope
- kod godišnje promjene kamatne stope - vrijednost tržišnog indeksa određuje se na početku kalendarske godine (1.1.) sukladno prethodno navedenom načinu određivanja vrijednosti tržišnih indeksa za tekuću godinu

na ugovorno ili na drugi način utvrđeni datum

vrijednost tržišnog indeksa mijenja se na ugovorno, odnosno na drugi način određeni datum:

- kod mjesečne promjene kamatne stope - vrijednost tržišnog indeksa određuje se na utvrđeni datum za sljedeće mjesečno razdoblje promjene (NR. od 17.1. do 17.2. ili NR. 30.6. do 31.7.)
- kod tromjesečne promjene kamatne stope - vrijednost tržišnog indeksa određuje se na utvrđeni datum za sljedeće tromjesečno razdoblje promjene (NR. od 15.12. do 15.3. ili NR. 30.9. do 31.12.)
- kod šestomjesečne promjene kamatne stope - vrijednost tržišnog indeksa određuje se na utvrđeni datum za sljedeće šestomjesečno razdoblje promjene (NR. od 26.2. do 26.8. ili NR. 31.12. do 30.6.)
- kod godišnje promjene kamatne stope - vrijednost tržišnog indeksa određuje se na utvrđeni datum za sljedećih godinu dana (NR. od 14.7. do 14.7. ili NR. 31.12. do 31.12.)
- nekom drugom učestalošću prema vremenskom obilježju iz tržišnog indeksa ili ugovora.

3.2.4. PROMJENA UKUPNE KAMATNE MARŽE I OSTALIH TROŠKOVA

Banka je ovlaštena za vrijeme trajanja poslovnog odnosa promijeniti ukupnu kamatnu maržu i uključiti troškove i premije rizika u bilo kojem trenutku, ukoliko se za više od 0,12 postotnih bodova u odnosu na proteklo tromjesečje promjeni vrijednost sljedećih elemenata

- tržišne kotacije premije za rizik Republike Hrvatske (sovereign CDS za RH),
- primjene prisilnih normi (odluke HNB-a i druge zakonske odredbe i propisi koji obvezuju Banku i utječu na poslovanje Banke),
- premije za rizik koju Banka određuje uzimajući u obzir trošak kretanja rizičnosti putem očekivanog gubitka, odnosno onog iznosa za koji se očekuje da neće biti naplaćen po određenoj izloženosti, pri čemu se kretanje rizičnosti procjenjuje u agregiranom izvještaju na razini bankarskog sektora u

skladu sa svim pozitivnim propisima. Ukoliko je portfelj Banke rizičniji od prosjeka rizičnosti agregiranog na razini bankarskog sektora, Banka neće naplaćivati dodatnu premiju za rizik.

Banka je ovlaštena promijeniti ukupnu kamatnu maržu najviše za iznos promjene uvećan za 0,25 postotnih bodova te će klijenta u slučaju promjene visine ukupne kamatne marže obavijestiti na način predviđen Općim uvjetima, a najmanje 15 dana prije nastupa promjene.

3.3. ZAVRŠNE ODREDBE

Banka je ovlaštena jednom polugodišnje revidirati pretpostavke i elemente koji se uzimaju u obzir pri izračunu vrijednosti promjene kamatnih indeksa administrativne kamatne stope i ukupne kamatne marže. U slučaju kada Banka promjeni pretpostavke i elemente koji se uzimaju u obzir pri izračunu kamatnih indeksa i ukupne kamatne marže primjenjuju se pravila koja vrijede za izmijene Općih uvjeta (članci 7.4., 7.5. i 7.6. Općih uvjeta).

Ova Metodologija je sastavni dio Općih uvjeta.

Erste&Steiermärkische bank d.d.